משום דרב זביד גברא רבה הוא אפכיתו ליה

לדינא עילויה האמר רב כהנא מיבעיא בעי

לה רבא ולא פשים השתא דלא אתמר לא

הכי ולא הכי אתפסה לא מפקינן מינה לא

תפסה לא יהבינן לה יומשהינן לה תריסר

ירחי שתא אגימא ובהנך תריסר ירחי שתא

לית לה מזוני מבעל אמר רב טובי בר קיםנא

אמר שמואל כותבין אגרת מרד על ארוסה

ואין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם

מיתיבי שאחת לי ארוסה ונשואה אפילו נדה

אפילו חולה ואפילו שומרת יבם לא קשיא

כאן שתבע הוא כאן שתבעה היא דאמר רב

תחליפא בר אבימי אמר שמואל יתבע הוא

נזקקין לו תבעה היא אין נזקקין לה במאי

אוקימתא להא דשמואל בשתבעה היא האי

כותבין אגרת מרד על ארוסה לארוסה מיבעי

ליה הא לא קשיא תני לארוסה מאי שנא

שומרת יבם דלא דאמרינן לה זיל לא מפקדת ארוםה נמי נימא לה זיל לא מפקדת אלא

שו"ע אה"ע סימן עו סעיף

טור שו"ע שם סע"ב: קד ג ד ה מיי' פ"ב מהל'

סמג עשין נא טוש"ע שס

סימן קסה סעיף א ג: קה ו מיי פ״א שם הלי

עשין נב טוש"ע שם סעיף

קו ז טור שו"ע שם סעיף

ל ובהג"ה:

תוספות רי"ד (המשך)

יכול לישא אשה אחרת

עד שלא יפטור לזו ויוציא זו ויתן לה כתובתה שאין בית דין

. יכוליז לקונסה בכתובתה

אונס וזה הפתרון הוא

גונו שאין לזוז ממנו. ולפי״ז הפתרון היכא

ולפי״ז הפתרון היכא שאומרת מאיס עלי לא

הוי מורדת וא"כ כשבא

לגרשה נותן לה כתובה

ותוספת שהרי התוספת

כותב אדם לאשתו בעבור

חיבת ביאה וכבר בא עליה ואימתי אין לה

תוספת כשמגרשה משום

הגאונים שתוספת אין לה אבל כתובה יש לה

אבל עכשיו שמגרשה משום טענה ולא הוי

מורדת אפילו תוספת יש

כתקנות הגאוני' שנאמר

כתובה יש לה תוספת אין

ב ופ"ב הלכה ז סמג

יבום וחלינה הלכה

םד.

ל) ולמיל מגון ב) ויבמים סה:], ג) [שם לט:] בכורות יג., ד) [גיטין מה:],

ד) [קדושין יא: וש"נ],

ו) [ואי לפי משנה ראשונה היאך יתיישבו דבריו לפי המסקנא. ת"ין,

הגהות הב"ח

(h) תד"ה ודיני כו' לאו ראיה היא דא"כ לדבריו הוה לן למימר דכופין דהתם אין כותבין אפילו בלא אמתלא משום דמצות חליצה הודמת ואדרנה יש להוכים קרו בור ומת נב בא"ד אבל כו' כל"ל: (ב) בא"ד אבל אם אינו רולה. נ"ב פי' היכל דהיל חתיה לוחו ינו רולה לא לייבם ולא לחלוץ:

מוסף רש"י

אחת לי. כולן שוות בתורת מרד ואפילו שהיא נדה או חולה והיא מורדת לעיל סג.). ארוסה. שאמרה לא אנשא (שם). לידא. עז חוטרא בתשען עליו לעת זקנתה ו**אם תמות יקברנה** (יבמות מהו). מצות חליצה למצות יבום. שהמייבם את יבמתו שלא לשם מצוה פוגע באיסור אשת אח (בכורות יג.). סלע מדינה, אסתירא. ם מינית שבסלע צורי דהיינו ,(:קדושין יא

תוספות רי"ד מסורא ומסיק תלמודא ולא היא סייעתא דשמיא הואי פי׳ ואין ללמוד מאותו מעשה אלא כיון שתובעת גירושין לא שתובעת גירושין לא כייפי׳ לה (אבל הרב פי׳ דאדרבה להקל באו עליה ולא להחמיר וכך . היא משמעות הדברים: ה"ד מורדת שכופין אותה על הפסד כתובתה לרבנן . כדאית להו ולרבותינו ליה ומצערנא ליה שאין . בעלה מאוס בעיניה אינה תובעת גירושין הואיל ואין בעלה מאיס בעיניה ודאי כופין אותה ע"י הפסד כתובתה כדי שתתפייס עם בעלה אבל אמרה מאיס עלי שבעלה מאיס בעיניה לא כייפינן . לה ע"י הפסד כחורחה דבעלה דכיון . בעיניה אנוסה היא בדבר בעיניה אנוטה היא בובו ולא מדעתה עושה כן ואפילו אשה כשרה אי אפשר להרטל לשואוי לה ניכר בו הרבה פעמים אשה מואסת בבעל ואע״פ דומה לאדם שאין . יכול לאכול מאכל השנאוי לו ונתעב עליו ואין שום דרך כאן לכפויה כ"א לעשות דרך בקשה ולפתותה אולי תחשוק כ א יכטוו בקטוו ולפתותה אולי תחשוק בו ואדרבה אם היינו יודעים בוודאי שטעמה ולא נתנה עיניה באחר היינו כופין הבעל להוציא המדיר ואלו שכופין אותן

משום דרב זכיד גברא רבה הוא. ולא יערער על דברינו מחמת ענותנותו: מפריתו דינה. לחובתו: ומשהינן לה. אולי תחזור בה: סריסר ירחי שחת. ותו לה: שהבע הות. והיה מורדת: הבעה היא. והוא מורד: אין נוקקין לה. לכתוב לה אגרת מרד להוסיף על

כתובתה. ולקמן מסיק פירושא ואזיל משום דלא מפקדא אפריה ורביה: לארוסה מבעי ליה. וכותבין אגרת על הבעל: דלא מפקדת. בפריה ורביה כדאמרינן ביבמות (דף סה:): חוטרא לידא. רוצה אני שיהא לי בן שיחזיק בידי בזקנותי ואשען עליו וביום מותי יקברני: מבע לחלוץ. והיא אינה רולה אלא להתייבם נזקקין לו לכתוב אגרת מרד עליה: אין נוקקין לו. לפי שאין מתכוין לשם מלוה וכמשנה אחרונה ואמרינן ליה זיל נסיב אחריתי: אסתירא. סלע מדינה: פלגם דווום. זוו לורי שהום שש מעה כסף נמנא טרפעיק שלשה מעות: מעה וחלי ליום. לששת ימי המעשה ומשבת לא יהבינן לה כדאמר

לקמן: מחי שנח חיהו דיהבינן ליה דשבת. כשהיה מורדת עליו דהה שבעה טרפעיקים טרפעיק ליום: כשכר שבת. [כמו שמשתכר בשבת] גזרה משום מקח וממכר ושכירות: ארוסה נמי נימא לה זיל לא מפקרת אלא בבאה מחמת מענה דאמרה בעינא ייחומרא לידא ומרה לקבורה ה"ג שומרת

יבם בבאה מחמת מענה אלא אידי ואידי שתבע הוא ולא קשיא יכאן לחלוץ וכאן לייבם דאמר ר' פרת אמר ר' יוחנן תבע לחלוץ נוקקין לו תבע לייבם אין נזקקין לו מאי שנא לייבם דלא דאמרינן ליה זיל ונסיב איתתא אחריתי לחלוץ נמי נימא ליה זיל ונסיב איתתא אחריתי אלא הדאמר כיון דאגידא בי לא קא יהבו לי אחריתי הכא נמי כיון דאגידא בי לא קא יהבו לי אחריתי אלא אידי ואידי שתבע לייבם ולא קשיא כאן כמשנה ראשונה כאן כמשנה אחרונה דתנן יימצות יבום קודמת למצות חליצה בראשונה שהיו מתכוונין לשום מצוה עכשיו שאין מתכוונין לשום מצוה יאמרו מצות חליצה קודמת למצות יבום: עד מתי הוא פוחת וכו': מאי יימרפעיקין אמר רב ששת אסתירא וכמה אסתירא ®פלגא דזווא תניא נמי הכי ר' יהודה אומר שלשה מרפעיקין שהן תשע מעין מעה וחצי לכל יום אמר ליה רבי חייא בר יוםף לשמואל מאי שנא איהו דיהבינן ליה דשבת ומאי שנא איהי דלא יהבינן לה דשבת איהי דמיפחת קא פחית לא מיחזי כשכר שבת איהו דאומופי קא מומפא

דחוזרין אצל גדול למיכפייה אלמא בתבעה היא נמי כייפינן ליה אפילו אינה באה מחמת טענה דאיכא למימר דכייפינן ליה אבל אין נזקקין לכתוב עליו איגרת מרד להוסיף על כתובתה אי נמי משום דהיא גופה איכא לפרושי בבאה מחמת טענה לכך נקט למיפרך מהאי טעמא: באר שנא דייבם דדא. וא״ח יאי מילחיה דר׳ יוחנן לפי משנה אחרונה כדמשמע פשטא דמילתא א״כ מאי פריך לייבם נמי כיון דאגידא ביה לא יהבי ליה איתחא אחריתא והא לייבם לא נוכל לכוף אותה לפי משנה אחרונה ואי לחלוץ והלא הוא אינו רוצה לחלוץ אלא לייבם ומאי שייך לכופה לדבר שאינו חובע הוא וי״ל דמעיקרא ס״ד מילמיה דרבי יוחנן לפי משנה ראשונה ומשום הכי פריך דאפילו לייבם נמי נוכל לכופה ולבסוף דמשני כאן כמשנה ראשונה כאן כמשנה אחרונה מילחיה דר' יוחנן נמי לפי משנה אחרונה נזקקין לחלוץ ואין נזקקין לייבם וה"ה דאכתי הוה מצי לשנויי כאן לחלוץ כאן לייבם כרבי יוחנן ואידי ואידי לפי משנה אחרונה אלא דניחא ליה לאוקמא תרווייהו כשתבע לייבם דדומיא דארוסה קתני שתובע לכנוס והיא מורדת. ר"ת. וק"ק דאיך תיסק אדעתין למימר דאתי לפי משנה ראשונה אדרבה לפי משנה ראשונה איפכא מסתברא לייבם נזקקין לו לחלוץ אין נוקקין לו וייל דאפיי לפי משנה ראשונה נוקקין לו לחלוץ משום דבדידיה חלי רחמנא אם לא יחפוץ האיש כדאמרינן בהחולך (יבמות דף לט: ושם) אבל לייבם ס"ד שאין מוסרין אותה לייבם על כרחה אי נמי י"ל תבע אף לחלוץ נוקקין לו תבע לייבם דווקא אין נוקקין לו: לדיבר חליצה ויבום. פירש בקונטרס בהחולץ (ג"ו שם) גבי הא דמייתי התם מתניתין דבכורות (דף יג. ושם) משנה ראשונה ואחרונה דמייתי הכא ואמר רב עלה דאין כופין ופירש בקונטרס דאפילו למשנה אחרונה דמלוח חליצה קודמת אין כופין אותו לחלוץ היכא דניחא לתרוייהו ליבומי דנימא תרוייהו לאו למצוה מכווני ופגע בערוה אלא אי בעי מייבם אע"ג דמצות חליצה קודמת ומיהו היכא דאיהו לבי ובעי ליבומי ואיהי אמרה לא בעינא ליה ואמרה דברים ניכרים אי מלינן לאטעויי מטעינן ליה לא מלינן לאטעויי כייפינן ליה לחלוץ דאמר רב ששת בפ"ק דיבמות (דף ד.) מנין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה לפניו כו' ולא חימא מוכה שחין דווקא אלא כל אמתלא שתתן לדבריה דתנן בהמדיר (לקתן דף עו.) מעשה בלידון בבורסי שמת ולו את בורסי ואמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל ועוד פסקיען והלכתא כותבין אגרת מרד על ארוסה ואין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם מכל הני טעמי כייפיען ליה לחלוץ ושקלה כתובתה וכל הני אין כופין דהכא היכא דניחא להו לתרוייהו עכ"ל ואור"י דמה שהביא ממוכה שחין ומבורסי אינה ראיה דדוקא מוכה שחין ובורסי דהוו מהנך דכופין אותו להוליא ומה שהביא נמי מאין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם לאו ראיה היא 🐠 דהתם אין כותבין אפילו בלא אמחלא משום דמנות חליצה קודמת וא״כ לדבריו אפילו בלא אמחלא הוה לן למימר דכופין ואדרבה יש להוכיח משם דאין כופין דאי בר כפייה הוא למה ליה למימר דאין כוחבין אגרת מרד עדיפא מינה ה״ל למימר דכופין אותו לכופין וחזר גם יש נסוכים משם לחין פופין להי בנ כפייה הוח מנהם כהי הרות להין פועפין של מנה בשמעתין תבע לייבם אין מוקקין לו משמע אין מוקקין לו לכתוב אגרת מרד אדרבה מוקקין לה וכייפינן ליה ולהכי נראה לר"י דרב איירי בכל ענין דודאי בכל ענין אין כופין ואף לפי׳ ר"ת דמפרש דאתר רב אין כופין קאי אמשנה ראשונה דאין כופין לייבם אע"פ שמנות יבום קודמת ונ"ת בזמן הזה היכא שידוע לנו שמתכוונין למנוה כגון אותן שבאין לחלוך דאותן ודאי אין מתכוונין לא לשום הי ולא לשום אישות יבום קודמת ונ"ת בזמן הוה היכא שידוע לנו שמתכוונין למנוה כגון אותן שבאין לחלוך דאותן ודאי אין מתכוונין לא לשום נוי ולא לשום אישות אבל היכא דלא ברור לן שמתכוונין למצוה כופין במילי ומרחיקין אותן מן היבום דקי"ל כאבא שאול כמו שפירשנו ביבמות (דף לט: ד"ה אמר רב) וגם לפירושו אם חבע לייבם לא כייפינן ליה לחלוץ אלא מטעינן ליה אם אינה חפלה אבל אם (ט) אינו רולה לא לייבם ולא לחלוץ נראה דכופין:

> להוציא מפני שהוא מאוס בעיניה ואין האשה יכולה לסבול שתבעל לו אלא משום דהכא אנו מסופקים בטענתה שכיון שאין אנו רואים בבעלה באותן המומים ""ל שמא עיניה נתנה באחר (שהיא) [ומשום זה היא] בטכנה. ככן לפיכך אין כופין הבעל להוציא אבל מ"מ גם היא נמי אין כופין להפסיד כתובתה דשמא טענתה אומר כך לפיכך אין כופין הבעל להוציא אבל מ"מ גם היא נמי אין כופין להפסיד כתובתה דשמא טענתה אמת דלב יודע מרת נפשו אלא מפתין אותה שמא תחשוק בה ואם רואין שאינה מתרצה בדבר אין ב"ד נוקקים לכופה דשמא אנוסה היא ושמא גם היא עציבה בדבר שבעלה מאוס בעיניה ואי משום עיגון הבעל

ונראה לר"ת דהכי פירושו בעינא ליה ואינה רוצה להתגרש בלא כתובה ומצערנא ליה עד שיגרשנה ויתן לה כתובה אבל אמרה מאים עלי ולא בעינא ליה לא הוא ולא כתובתו לא כייפינן לה שתחזור בה ע"י שנאמר שלא תועיל מחילה משום דהוי מחילה בטעות דאגב צערה קא אמרה

הכי ומתוך כך לא יגרשנה בעלה שאינו רולה ליתן כתובה אלא מחילה גמורה היא ומתוך כך יעלה בדעתו לגרשה מר זוטרא אמר כייפינן לה דהויא כמחילה בטעות והיינו כפיה דעל ידי כך תשאר תחת בעלה שלא ברצונה כי בעלה לא יגרשנה כיון שחייב ליתן כתובתה ואין חילוק למר זוטרא בין מורדת דבעינא ליה ומצערנא ליה בין אומרת מאים עלי ור״ח נמי פירש דאין כופין הבעל ליתן גט וגם בקונט׳ לא פי׳ שיכופו הבעל ליתו גט: בושום דרב וביד גברא רבה הוא אפכיתו לדינא עילויה. ול״מ כיון דלא פשיט המע"ה וכיון דתפסה לא מפקינן מינה וי"ל דהוה נמי שיראי טובא דלא הות תפיסה ובלישנא קמא קאמר משום דרב זביד גברא רבה אחנפיתו ליה משום הך שירא דהות תפיסה ובאיכא דאמרי קאמר משום הנך שיראי דלא הות תפיסה אלא הבעל היה תפוס: תבע לחלוץ נזקקין לו. פי׳ נקונט׳

והיא אינה רוצה אלא להתיבם וכן תבע לייבם פירוש והיא אינה רולה אלא לחלוץ ותימה דמאי קא פריך לייבם נמי כיון דאגידא ביה לא יהבי ליה איתתא אחריתא ויחלוץ לה וי"ל שאינו רוצה לחלוץ שלא יצטרך ליתן כתובה ועי"ל תבע לחלוך והיא אינה רוצה לא לחלוך ולא לייבם וכן תבע לייבם וכן הא דאמר כאן שתבעה היא והוא אינו רוצה לא לחלוץ ולא לייבם ואין להקשות א"כ מאי פריך שומרת יבם נמי בבאה מחמת טענה מאי איריא בבאה מחמת טענה אפילו אינה באה נמי תיקשי ליה מדתנן בהחולץ (יבמות למ.) חוזרין אצל גדול ואומרים לו עליך המלוה או כנום או פטור וקאמר בגמ׳

כתובה יש לה תוספת אין לה): כלתי׳ דר״ז אימרדא הות תפישה חד שיראי יחיר אמימר ומ"ז ור"א מרדה הפסידה בלאותי׳ קיימים א"ל ר"ג משום דר"ז גברא רבא הוא מחניפיתו ליה והאמר ר"כ מירטי רטי ליה לררא ולא מיפשטא ומאי דתנן עד כנגד כתובתה כל הכתוב בשטר הכתובה משמע נכסי נדוו קא מבעי , ואפילו . די"ל דוקא מידי דמיחסר גוביינא כגון שנאבדו או שבלו שאינו משלם לה הפחת שלהן אבל מה שהן קיימים דקיימו בעיני׳ ולא מיחסרא בעיני׳ גוביינא לא הפסידה א"ד שהן קיימים. איכא דאמרי יתבי וקאמרי מרדה לא וררא ררא הוא ארפיחוהו לדינא עלוי׳ והאמר ר״כ מיבעי׳ בעי ליה רבא מיבעי" בעי ליה ובא ולא איפשטא ליה ומסיק תלמודא והשתא דל"א הלכתא לא כמר ולא כמר תפשה לא שקלי" לה ומשהינן לה תריסר ירחי שתא אגיטא וזהו . כמו שאמרנו וראיתי כתוב לר׳ שרירא גאוז ז״ל תחת בעלה ואמרה לו גרשני איני רוצה לשבת עמך חייב לה כלום מכתובתה או לא וכגון זו אי הוה מורדת אי לא. כך מעיקרא שאין מחייבים את הבעל לגרש את אשתו

ושולחין לה מב"ד הוי יודע שאפילו כתובתך ק' מנה הפסדת ואמרינן עלה ארמב"ח פעמים שולחים לה א' קודם הכרוה וא' אחר הכרוה כל אלה לענין מה ששם לה בעלה על עצמו ואינו מצוי בעינו או מה שבלה ואבד מנדוניתה ומתכשיטי' שהן נצ"ב שצריך הבעל לשלם לה דמיהן מפני שאחריות עליו היו פוחתין מאשה על האיש